DÖNEM : VIII CİLT : 1 TOPLANTI : O.

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

On sekizinci birleşim

20 · IX · 1946 Cuma

İçindekiler

Sayfa

1. — **Tutanak özetleri** 432
A — Geçen tutanak özeti 432
B — Son tutanak özeti 445
2. — **Sorular** 432
3. — **Havale edilen kâğıtlar** 432
4. — **Başkanlık Divanının Kamutaya sunuşları** 433
1. — Balıkesir Milletvekili Pertev Etçioğlu'nun öldüğüne dair Başbakanlık tezkeresi 433
2. — Devlet Bakanlığına ve Başbakan Yardımcılığına Ankara Milletvekili ve Adalet Bakanı Mümtaz Ökmen, Devlet Bakanlığına Çankırı Milletvekili Mustafa Abdülhalik Renda ve Adalet Bakanlığına Zonguldak Milletvekili Şinasi Devrin'in tâyin edildiklerine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/21) 444
5. — **Görüşülen işler** 433
1. — Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları raporları (1/12) 433:441
2. — Türk Ceza Kanununun 140 ve 159 ncu maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/13) 441:444
6. — **Önergeler** 444
1. — İzmir Milletvekili Şükrü Saraçoğlu ve iki arkadaşının, Büyük Millet Meclisi çalışmalarına 1 Kasım 1946 Cuma gününe kadar ara verilmesine dair önergesi 444

1. — TUTANAK ÖZETLERİ

A — Geçen tutanak özeti

Matbuat Kanununun bazı maddeleri ile; Türk Ceza Kanununun 140 ve 159 ncu maddelerinin değiştirilmesine dair olan kanun tasarılarının birinci görüşülmeleri yapıldı ve bu iki tasarının ikinci görüşülmelerinin 20 Eylûl 1946 Cuma günü yapılması kararlaştırıldı.

Cuma günü saat 10 da toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkanvekili	Kâtip	Kâtip
Sivas	Kocaeli	Samsun
Ş. Günaltay	*S. Pek*	*N. Fırat*

2. — SORULAR

1. — Kayseri Milletvekili Fikri Apaydın'ın, il genel meclisleri seçimi münasebetiyle idare âmir ve memurlariyle jandarma tarafından yurttaşlara yapılan cebir ve tazyik hakkında ne düşünüldüğüne dair sözlü sorusu İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir.

2. — Eskişehir Milletvekili Ahmet Oğuz'un, Türk parasının dış kıymeti üzerinde Hükümetçe alman son kararın memleketin ticari, iktisadi ve malî konuları üzerindeki tepkileri hakkında sözlü sorusu Başbakanlığa gönderilmiştir.

3. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Teklifler

1. — Afyon Karahisar Milletvekili Hazim Bozca ve iki arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununun 24, 25, 27, 34 ve 46 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/5) (Adalet, İçişleri ve Anayasa Komisyonlarına);

2. — Denizli Milletvekili Reşad Aydınlı ve Burdur Milletvekili Ahmet Ali Çınar'ın Tapu Kanununun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/6) (İçişleri, Tarım, Adalet, Maliye ve Bütçe Komisyonlarına).

3. — Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, 29 Kasım 1336 tarih ve 66 sayılı İstiklâl Madalyası Kanununa ek kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/7) (Millî Savunma Komisyonuna).

4. — Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Millî Mücadelede şehit olan gönüllü ve Millî kuvvetler subay ve er ailelerine aylık verilmesi hakkındaki kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/8) (Millî Savunma, Maliye ve Bütçe Komisyonlarına).

5. — Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Olağanüstü hallerin devamı süresince memur ve hizmetlilere yapılacak yardım hakkındaki kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi (2/9), (Millî Savunma ve Bütçe Komisyonlarına).

6. — Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Toprak Mahsulleri Vergisi Kanununun kaldırılması hakkındaki kanuna ek kanun teklifi (2/10), (Tarım, Maliye ve Bütçe Komisyonlarına).

Tezkere

7. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı kanuna ek kanunun 4 ncü maddesinin yorumlanması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/20) (Ulaştırma ve Bütçe Komisyonlarına).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 10

BAŞKAN — Gl. Kâzım Karabekir

KÂTİPLER : Naşit Fırat (Samsun), Dr. Aziz Uras (Mardin).

BAŞKAN — Oturum açılmıştır.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ KAMUTAYA SUNUŞLARI

1. — Balıkesir Milletvekili Pertev Etçioğlu'nun öldüğüne dair Başbakanlık tezkeresi

6/2215 18 Eylûl 1946

B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Balıkesir Milletvekili Pertev Etçioğlu'nun 22. VIII. 1946 tarihinde Ankara'da öldüğü, İçişleri Bakanlığından alınan 17. IX. 1946 tarihli ve 23302/1 - 9408 sayılı tezkerede bildirilmiştir.

Acı duygu ile arzederim.

Başbakan
R. Peker

BAŞKAN — Aziz arkadaşımızın hâtırasına hürmeten ayakta bir dakika sükûte davet ediyorum.

(Bir dakika ayakta saygı sükûtu yapıldı).

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları raporları (1/12) [1]

BAŞKAN — İkinci görüşülmesidir. Birinci maddeyi okutuyorum.

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — Matbuat Kanununun 9, 12, 15, 17, 18, 27, 30, 34, 35, 48, ve 55 nci maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir:

Madde 9. — Gündelik veya mevkut gazete veya mecmua çıkarmak istiyenler, gazete ve mecmuanın çıkarılacağı yerin en büyük mülkiye âmirine aşağıda istenilen malûmatı havi imzalariyle bir beyanname vermeğe mecburdurlar:

A) Gazete ve mecmuanın adı;

B) Gazete veya mecmuanın sahibinin adı, soyadı, uyruğu ve muamele merkezi olan iş ve ev adresi:

C) Yazı işleri fiilen idare edecek olanın adı, soyadı, uyruğu ve ikametgâhı;

D) Nerede yazılıp idare edileceği nerede basıldığı ve basılacağı matbaa ve matbaacının adı ve soyadı;

E) Siyasi olup olmadığı;

F) Ne vakitlerde çıkarılacağı;

G) Hangi dillerde çıkarılacağı;

H) Sermayeyi tedarik edenler başkaları ise onların hepsinin ve sermaye kanun dairesinde kurulmuş bir şirkete ait ise mukavelenamesinin aslı veya tasdikli suretiyle beraber şirketin idare meclisini teşkil veya şirketi temsil eden kimselerin adı, soyadı, memleketi, iş ve ev adresleri ve uyrukları;

İ) Gazete veya mecmua bir cemiyete ait ise tüzüğünün tasdikli suretiyle idare kurulunu teşkil edenlerin adı, soyadı, memleketi, iş ve ev adresi.

Beyanname muhteviyatında hâsıl olacak değişikliklerin vukuundan beş gün içinde bildirilmesi lâzımdır.

Beyanname vermiş olanlara bu kanunda gazete veya mecmuanın sahibi denilir.

[1] *Birinci görüşülmesi 14, 15, 16, 17 nci Birleşim tutanaklarındadır.*

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 12. — Gazete veya mecmua sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıtların bulunması şarttır:

A) Türk olmak;

B) Yirmibir yaşını bitirmiş olmak;

C) Hükümetin müsaadesi haricinde ecnebi bir Devlet hizmetinde bulunmuş olmamak veya bulunmamak;

D) Resmî bir makama karşı ecnebi uyrukluğu iddiasında bulunmuş olmamak;

E) Kısıtılı olmamak;

F) Bilfiil Devlet memuru ve asker ve ordu mensubu olmamak (Hususi kanunları mâni olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve mecmua çıkarabilirler);

G) Türk Ceza Kanununun 587 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla, ikinci babının üçüncü faslında yazılı 192 nci maddede ve üçüncü babının birinci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 ncu madde ve 286 nrı maddenin ilk fıkrası ve 278 nci madde ve altıncı babının üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babının birinci faslında yazılı 415 nci madde ve 416 ncı maddesinin son fıkrası ve 419 ncu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 nci maddelerle 430, 431 nci maddelerinin birinci fıkraları ve üçüncü faslında yazılı fuhşa tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti suiistimal suçlarından biriyle hüküm giymemiş olmak;

H) Vatan, Millî Mücadele, Cumhuriyet ve inkilâp aleyhinde bulunmaktan herhangi bir mahkeme veya yetkili bir kurul tarafından mahkûm olmamak;

İ) Millî Mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmamış olmak.

BAŞKAN — Değiştiriğe yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 15. — Gazete veya mecmuanın yazı işlerini fiilen idare eden kimsenin 12 nci maddede yazılı vasıf ve kayıtları haiz olması şarttır.

BAŞKAN — Değiştiriğe yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 17 — Beyannameyi alan en büyük mülkiye âmiri, beyanname münderecatını mahsus defterine kaydettirdikten sonra karşılığında bir alındı verir. Beyanname kanunun aradığı malûmatı ihtıva etmediği takdirde en büyük mülkiye âmiri üç gün içinde ikmalini ister. Noksanlar bu müddet içinde tamamlanmazsa beyanname verilmemiş sayılır.

Beyanname hakikate uygun olmadığı takdirde 18 nci madde hükmüne tevfikan takibat icrası için keyfiyet savcılığa bildirilir.

Gazete veya mecmuanın sahibi ile yazı işlerini fiilen idare edecek olanlar kanuni vasıf ve şartları haiz bulunmadıkları takdirde de beyanname verilmemiş sayılır.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler. Kabul edilmiştir.

Madde 18. — Yukarıki maddeler hükmüne aykırı olarak neşredilen gazete veya mecmua en büyük mülkiye âmirinin emriyle derhal kapatılır ve aşağıdaki cezai hükümler uygulanır:

A) Beyanname vermeksizin neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden 500 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile beraber 500 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

B) Beyanname muhteviyatının hakikat hilâfı olduğu anlaşılırsa Türk Ceza Kanununun 343 ncü maddesi hükmü uygulanır.

C) Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasiyle bir suç işlendiği takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 27. — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyet yazı işlerini fiilen idare eden zat ile bir gazete veya mecmuanın sahibine aittir.

Muharrirler kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamlar imzalariyle çıkan resimlerden dolayı gazete veya mecmuanın sahibi ve yazı işlerini fiilen idare edenle birlikte Türk Ceza Kanu-

nunun 64 ncü maddesinin birinci fıkrası mucibince şerik sayılırlar.

Takma adla veya imzasız veya remizli imza ile çıkan yazı ve resimlerin muharrir ve ressamları da geçen fıkra hükümleri dâiresinde mesuldürler.

Takma adla veya imzasız veya remizli imza ile intişar eden yazı ve resimlerin muharrir ve ressamlarının hüviyetlerini mahallin en büyük mülkiye âmiri veya Cumhuriyet savcısı her istediği zaman gazete veya mecmuanın sahiplerinden ve yazı işlerini fiilen idare edenlerden sorabilirler.

İstenilen bu malûmatı üç gün zarfında vermezler veya yanlış olarak verirlerse gazete veya mecmua intişar etmekte bulunduğu takdirde mahkemeden almacak kararla kapatılır ve neşriyatın mahiyetine göre yapılacak kanuni takip hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasiyle cezalandırılırlar.

Şukadar ki, takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa terettüp edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilmişse yarısı indirilir.

Muhbir, muhabir ve muharrirler verdikleri haberlerin neşrinden doğacak suçlardan mesul olup gazete veya mecmuanın sahibi ile yazı işlerini fiilen idare eden kimse de bunlarla birlikte Türk Ceza Kanununun 65 nci maddesi mucibince mesul olurlar.

BAŞKAN — Bu madde hakkında bir değişiklik önergesi vardır. Okunacak:

Sayın Başkanlığa

27 nci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini teklif ederim:

Madde 27, Son fıkra: «Gazete veya mecmua ile işlenen suçlardan dolayı bu maddede yazılı olanlardan başka mesuller varsa bunlar hakkında Ceza Kanununun iştirak hükümleri tatbik olunur.»

Konya Milletvekili
Ali Rıza Türel

ALİ RİZA TÜREL (Konya) — Muhterem arkadaşlar; takdim ettiğim takrir, eski ifadesiyle hasılı tahsil mânasında olduğu kanaatindeyim. Yalnız bu tasarının 27 nci maddesindeki yazılış şekli mesulleri tâyin ederken âdeta matbuatla işlenen suçlarda bu maddede yazılanlardan başka mesul aranmaz gibi bir mâna hâsıl edebilir. Tatbikatta da bir takım tereddütler uyandırabilir. Önergem maddeye vuzuh ve sarahat vermek maksadını taşır.

Mamafih, sayın Sözcü arkadaşım, esasen bu sayılı olan mesuller dışında mesuller varsa onlar hakkında Ceza Kanununun umumi hükümleri tatbik olunacağı tabiîdir kanaatında iseler ve yüksek Meclis de bu kanaata varmış ise takririmin bir fıkra halinde madde konulmasına zannediyorum ki, ihtiyaç yoktur. Tavzihini rica ediyorum. (Doğru sesleri).

BAŞKAN — Komisyonun mütalâası nedir?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ HASAN ŞÜKRÜ ADAL (Bolu) — Efendim, Sayın Ali Rıza Türel arkadaşımızın tekliflerini ihtiva eden hüküm esasen mevcut olan bir hükümdür. Yani umumi esaslar dairesinde bu kanunla tesbit edilen mesuller dışında, muharrir, ressam, muhbir,, muhabir gibi gazete ile ilgili kimselerden başka neşir suçuna iştirak eden kimseler varsa bunlar hakkında tatbik olunacak hüküm bu kanunda gösterilmekle beraber umumi Ceza Kanunundaki hükümlere tâbidir. Ve bunlar hakkında ayrıca bir fıkra ilâve etmeğe bizce lüzum yoktur. Tavzih suretiyle, zapta geçmek suretiyle bunu tesbit etmek kâfidir. Mamafih takdir Yüksek Heyetinizindir.

BAŞKAN — Efendim, okunan önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şu halde maddeyi olduğu gibi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde olduğu gibi kabul edilmiştir.

Madde 30. — Millî hisleri inciten veya bu maksatla millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşredenler 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

Türk Ceza Kanununun 159, 266 ve 268 nci maddeleri hükümleri dışında sıfatlarından memuriyet veya vazifelerinin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu veya resmî heyetler üyelerinden veya Devlet memurlarından ad zikretmiyerek bir veya birkaçının veya hepsinin müphem ve suizanni davet edecek mahiyette mütecavizane yazı ve resimlerle şeref ve haysiyetlerini ihlâl edenler aşağıda yazılı olduğu üzere cezalandırılırlar:

Bu fiil ve hareketler:

1. Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu üyelerinden biri veya birkaçı veya hepsi-

ne karşı işlenmiş ise verilecek ceza altı aydan iki seneye kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıdır.

2. Resmî heyetler üyeleriyle Devlet memurlarından biri veya birkaçı veya hepsi aleyhinde işlenmiş ise verilecek ceza üç aydan bir seneye kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıdır.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiytnler... Kabul edilmiştir.

Madde 34. — Türk Ceza Kanununun hükümleri dışında olarak uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti esaslı surette değiştirilmiş haber veya belgeleri veren muhbir veya muhabirle bu kabîl haber, yazı veya belgeleri bilerek neşir veya nakledenler aşağıdaki şekilde cezalandırılırlar:

A) Bu fiil ve hareketler halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette olursa üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası;

B) Bu fiil ve hareketler, Devlete veya Devlet kuvvetlerinden herhangi birine veya bir kaçına veya hepsine karşı halkın güvenini giderecek mahiyette olursa altı aydan iki seneye kadar hapis ve 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası;

C) Resmî sıfatı haiz olan kimselere ait belgeleri tahrif ederek veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya başka birine isnat ederek neşredenlerle uydurulmuş belgeleri bir kimseye isnat ederek neşredenlere üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası,

Hükmolunur.

II - Resmî meclislerin neşri caiz olan müzakerelerini tahrif veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya uydurma kısımlar ilâve ederek neşredenler üç aydan eksik olmamak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

III - Gazete veya mecmualardaki haber, yazı ve havadislerin başlıkları, bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymamakla beraber halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette bulunduğu takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

BAŞKAN — Bu madde hakkında iki tane değiştirge önergesi vardır, okunacaktır.

20 Eylûl 1946

Yüksek Reisliğe

Ceza hukukunda en esaslı unsurlardan birisinin kasıt olduğunu izaha lüzum yoktur. Müzakere edilmekte olan Matbuat Kanununun bazı maddelerini değiştiren tasarının 34 ncü maddesinin birinci fıkrasında (uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti esaslı surette değiştirilmiş haber veya belgeleri veren muhbir veya muhabirler) cümlesi bu muhbir ve muhabirlerin bu husustaki kastını belirtmektedir. Meslek icabı ekseriya kısa ve dar bir zaman içinde yapılan ve esasında rekabet unsuru bulunan bu vazifenin istilzam ettiği sürat muhbir veya muhabirin bu hususta etraflı bir inceleme yapmasını imkânsız kılacağı için bu meslek erbabının haksız yere cezaya çarptırılmalarının önüne geçmek üzere bu fıkraya : haber veya belgeleri, kelimelerinden sonra (bilerek) kelimesinin ilâvesinin adalete muvafık olacağı kanaatındayım.

Bunun Yüksek Meclis tarafından kabulünü rica ederim.

İstanbul Milletvekili
Dr. Adnan Adıvar

Dr. ADNAN ADIVAR (İstanbul) — Efendim, bendenizin istirham ettğim bu mesele esasen müzakere edilmiş ve cevapları verilmiştir. Bendeniz bir kere daha Yüksek Heyetinizin insaf ve mürüvvetine müracaat ediyorum. Bu meseleden çok korkuyorum, muhbirler ürkecekler ve içlerinden en az ürkecek olanlar sizin geçen burada ifade ettiğiniz gibi şirretlik edebilenler olacaktır. Edemiyen vatandaşlar, meslekten ayrılacaklardır. Onun için bendenizin « bilerek » kelimesinin bir lûtuf olarak yukarıya eklenmesini rica ediyorum. Heyeti Aliyeniz bunu kabul ederseniz, gazetecilere bir lûtufta bulunmuş olacaksınız. Lûtuf ve mürüvvet sizindir, başka bir şey söyliyecek değilim.

ADALET Ko. SÜZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Muhterem Adnan Adıvar arkadaşım, 34 ncü maddenin birinci fıkrasının muhbir ve muhabirlere taallûk eden bendine «bilerek» kelimesinin ilâvesini teklif buyurdular. Tasarının birinci müzakeresinde de uzun uzadıya arzetmiş olduğum veçhile muhbir ve muhabirleri cezalandırmak için dahi cürüm kastının mevcudiyeti zaruridir. Binaenaleyh Adıvar arkadaşımı

bu hususta tatmin etmek isterim. Yani takrirlerinde izah buyurdukları gibi kasıt unsuru aranmıyacak değildir. Bu, bizim umumi Ceza kanununun tereddüde mahal vermiyen bir prensibidir. Acaba tatbikatta bu bakımdan herhangi bir tereddüt hasıl olmuş mudur? Buna rağmen bendeniz, uzun seneler Yargıtay Birinci Başkanlığını yapmış olan sayın İhsan Ezgü arkadaşımdan bu hususu sordum.

Bu hususun, tatbikatta en ufak tereddüdü mucip olmadığını ifade buyurdular. Hattâ birinci müzakere olsaydı, bunu, söyliyeceklerdi. Fakat ikinci müzakerede yalnız sözcüye söz söylemek hakkı verildiği için bizzat ifade edemiyeceklerdir. Binaenaleyh, öyle zannediyorum ki sayın Adnan Adıvar'ın arzu buyurdukları husus tamamen hâsıldır. Bellki takrirlerini de geri almak lûtfunda bulunurlar.

Buna rağmen yazı işleri müdüründen ve gazete sahibinden «bilerek» unsurunun aranması işin esasına ve bünyesine uygun bir ilâvedir. Çünkü, gazeteler gayet kısa ve dar bir zamanda intişar ederler. Yazı işlerini müdürü ve gazete sahipleri bunları her zaman heran tahkik edecek durumda değillerdir. Binaenaleyh, bu «bilerek» kelimesi tam kendilelrinin izah buyurduklarının aksine olarak gazetede çalışan unsurları himayeye mâtuf bir kelimedir. Yoksa muhbir veya muhabirler için kasıt unsuru zaruridir. Ve bir muhabir bunu kasten yapmadığını mahkeme huzurunda ispat ettiği takdirde ceza görmemesi de tabiîdir. Eğer bu izahatım sayın arkadaşımı tatmin etmişse müteşekkir kalırım. Önergelerini geriye alıp almamak kendilerine aittir.

Dr. ADNAN ADIVAR (İstanbul) — Bendeniz Şinasi Devrin arkadaşımı çok dikkatle dinledim. Söyledikleri çok doğrudur. Yalnız bir «bilerek» kelimesinin ilâvesinde ne mahzur olduğunu anlayamadım. Konursa daha doğru olur. (Soldan, reye sesleri).

BAŞKAN — Adnan Adıvar'ın değiştirgesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

34 ncü maddede şu iki değişikliğin yapılmasını arz ve teklif eylerim.

1. — (B) fıkrasındaki (giderecek) kelimesinin (bozacak) kelimesiyle değiştirilmesi,

2. — III sayılı bentdeki (Uymamakla beraber) kelimeleri yerine (Uymadığı ve bu hal) kelimelerinin konulması.

İsparta Milletvekili
Kemal Turan

KEMAL TURAN (İsparta) — Efendim, önergem iki noktayı ihtiva ediyor. Bunlardan birincisi bir kelime değişikliğidir. İkincisi ise bir bentteki ufak bir şive düzeltilmesinden ibarettir. Yani bir dil meselesidir.

Birinci kısım için tasarımın ilk konuşulmasında bir önerge hazırlanmış ve Başbakanlığa sunmuştum. Fakat burada B ile E harflerinin birbirlerine yakın yazılmış oluşu sebebiyle önergem 34 ncü madde konuşulurken oya konması kabil olmadı, madde bugünkü şeklile kabul edildi. Böylece ikinci müzakerede konuşmıya kalmış oldu.

Şimdi bu ufak izahattan sonra esası arzedeceğim.

34 ncü maddenin B fıkrası şöyledir :

« Bu fiil ve hareketler Devlete veya Devlet kuvvetlerinden herhangi birine veya bir kaçma veya hepsine karşı halkın güvenini giderecek mahiyette olursa ve altı aydan iki seneye kadar hapis ve 1000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ».

Şimdi önerge ile « güvenini giderecek » yerine « Güvenini bozacak » tâbirinin konulmasını rica ediyorum ve tasvibinizi diliyorum. Esasen Hükümet teklifinde de « bozacak » kelimesi olarak gelmiş, Adalet komisyonu teklifinde « giderecek » olmuştur. İçişleri Komisyonu ise « sarsacak » şeklinde teklif edilmiştir. Halbuki bizim ceza edebiyatımızda bu, ötedenberi «muhilli emniyet » şeklinde geçer. Ötedenberi alıştığımız bu terimlerin karşılığı da « güveni bozmak » tır. Gidermek olunca, bu kanunun kuvveti, hâkimlerimizin takdirlerinde tamamen memleket menfaatını ve emniyetini gözönünde tutmak olduğuna göre « gidermek » kelimesi hâkimin takdirini darlaştıracak ve adetâ imkânsızlaştıracaktır. Ötedenberi ceza terimlerinde « muhil » ve « ihlâl » kelimeleri kullanılmış olduğuna göre tasvip buyurursanız bu kelimenin tam karşılığını alalım. bu suretle değiştirelim. (Olmaz, olmaz sesleri).

İkinci dileğim, üç numaralı bende aittir. « gazete veya mecmualardaki haber, yazı ve ha-

vadislerin başlıkları bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymakla beraber halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette bulunduğu takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur »

Dikkat buyurursanız, burada da (bozarak) kelimesi kullanılmıştır.

İkinci teklifim, « uymamakla beraber » yerine « başlıkların metinlerine uymadığı ve bu hal heyecana düşürdüğü takdirde » diye bir ibare değişikliği oluyor. Metin ve hükümde hiç bir değişiklik olmıyor. Bu kadarla iktifa edeceğim ve tasvibinizi rica edeceğim. (Reye reye sesleri).

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Efendim, Kemal Turan arkadaşımın teklifi bu maddede iki tadili istihdaf etmektedir.

Bunlardan birincisi; esasen bir ibare düzeltmesinden ibarettir. Daha vazıh olmaktadır. Komisyon buna iştirak eder.

İkinci tadil de, «giderilecek» kelimesi yerine «bozacak» kelimesinin konmasıdır. Esasen maddenin ilk tertibinde «bozacak» kelimesi mevcut idi. Binaenaleyh her iki teklife Komisyon iştirak etmektedir.

BAŞKAN — Kemal Turan'ın değiştirgesini Komisyon da kabul ediyor. Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul olunmuştur.

Üçüncü bir önerge daha var okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

34 ncü maddeye aşağıdaki fıkranın ilâvesini teklif ederim.

Bu fiil ve hareketler ferdin itibarını bozacak veya maddi, mânevi herhangi bir zarara uğramasına sebep olacak olursa üç yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ve o miktar da tazminat hükmolunur.

Bursa
M. B. Pars

MUHİTTİN BAHA PARS (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, Kanunu Cezada bu takrire taallûk eden madde olduğundan bahsedildi. Kanunu Ceza haysiyet ve vakarı ihlâl eden, fiillerden bahsediliyor. Öyle hareketler olur ki, vakar ve haysiyete dokunmaz, fakat bir adamı izrar eder, itibarını izrar edebilir. Amerika matbuat mensuplarından birinden şöyle bir şey öğrendim. Herhangi bir vatandaşın evini satmış olmasının yazılması Amerika'da hâkim tarafından tecziye edilebiliyor. Bizim Ceza Kanununda bunun yeri yoktur. Filân kimse apartmanını sattı diye gazeteye yazmak onun ticari itibarını ihlâl edebilir ve bunda bir kasıt da olabilir, bu tekerrür de edebilir.

İngiltere'de filân adamın filân adamla, bir zenci ile ormanda gezmiş olmasını veya caddede gezmiş olmasını gazeteye yazmaktan açılan bir dâva üzerine beş bin İngiliz lirası tazminat verdirilmiştir.

Hâkimler; herhangi bir meselede bir şahsın itibarının ihlâl edilmiş olduğunu ve onun maddi ve mânevi zarara uğramış olduğunu tesbit edebilirler. Ferdin haysiyet ve şerefine ve menfaatine de kıymet vermek lâzımdır. Yalan yere yazılan yazılar, heyecanı umumiyi tevlit eder mahiyette ve Hükümet aleyhine, memurlar aleyhine yazılan yazılar nasıl ceza görüyorso, vatandaşın da, itibarını, menfaatini düşünmek ve onun da bu nevi neşriyattan zarar ve ziyana uğramamasını istemek haklı olur. Takririmin bu cihetten nazarı itibara alınmasını rica ediyorum.

ADALET K. SÖZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Efendim; Muhittin Baha Pars arkadaşımızın bu maddeye taallûk eden tadilâtı iki hususu ihtiva etmektedir.

Bunlardan birincisi; bu fiil ve hareketler ferdin itibarını bozacak, ikincisi; onu maddi ve mânevi zarara sokacak olursa 300 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına çarptırılması şeklindedir.

Tasarının ilk müzakeresinde de arzetmiş olduğum veçhile ferdin itibarını bozmak bir hakaret teşkil eder. Derecesine göre kendi şahsi itibarını bozması itibarını bozmak bir hakaret teşkil etmemekte ki, arkadaşımın iddiaları odur, maddi bir zarar tevlit ediyorsa, haksız bir fiilin tazmini suretiyle esasen bunun istihsal imkânını elde etmektedir. Binaenaleyh her iki bakımdan da ilâvesi, suçlandırmak istediği fiillerin daha hafif bir müeyyideye tâbi tutulması gibi bir netice tevlit ediyor. Çünkü 300 liradan aşağı olmamak üzere dediler. Halbuki ferdin itibarını bozmak hakaret teşkil ettiği takdirde bunun cezası hapistir. Bir de Ceza Kanununun gayesi içtimai menfaatı himayedir. Ferdi himaye ettiği zaman da cezai müeyyideler altına alması, bir

nevi menfaatı ihlâl teşkil etmesidir. Daima bu ana fikir ve ana esasın mevcudiyeti zaruridir. Binaenaleyh, bu bakımdan Adalet Komisyonu, arkadaşımızın önergesine iştirak etmek imkânını görememektedir.

BAŞKAN — Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var.

Yüksek Başkanlığa

Otuz dördüncü maddedeki «bozacak» kelimesinin yerine «sarsacak» kelimesini teklif ederim.

Elâzığ Milletvekili
Fazıl Ahmet Aykaç

BAŞKAN — Bozacak kelimesi evvelce kabul edilmiş olduğu için önergeyi artık oya sunamayız. Ohalde maddeyi son değişiklik ile okutuyorum.

Madde 34. — 1 - Türk Ceza Kanununun hükümleri dışında olarak uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti esaslı surette değiştirilmiş haber veya belgeleri veren muhbirş veya muhabirle bu kabîl haber, yazı veya belgeleri bilerek neşir veya nakledenler aşağıdaki şekilde cezalandırılırlar:

A) Bu fiil ve hareketler halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette olursa üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası,

B) Bu fiil ve hareketler, Devlete veya Devlet kuvvetlerinden herhangi birine veya bir kaçına veya hepsine karşı halkın güvenini bozacak mahiyette olursa altı aydan iki seneye kadar hapis ve 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası,

C) Resmî sıfatı haiz olan kimselere ait belgeleri tahrif ederek veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya başka birine isnat ederek neşredenlerle uydurulmuş belgeleri bir kimseye isnat ederek neşredenlere üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası,

Hükmolunur.

II - Resmî meclislerin neşri caiz olan müzakerelerini tahrif veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya uydurma kısımlar ilâve ederek neşredenler üç aydan eksik olmamak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyle cezalandırılırlar.

III - Gazete veya mecmualardaki haber, yazı ve havadislerin başlıkları, bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymadığı ve bu hal halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette bulunduğu takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

BAŞKAN — 34 ncü maddeyi bu tarzda oyunuza sunuyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 35. — I - A) İddianamenin son tahkikatın açılmasına mütaallik kararın bir cürme ait herhangi tahkikat kâğıt ve vesikalarının duruşmada okunmazdan evvel neşri yasaktır. Ancak mahkemenin veya Cumhuriyet savcısının müsaadesiyle ve bütün gazetelere birden icrası lâzımgelen tebliğlerine tevfikan bu vesikaların neşri caizdir.

B) İspatı caiz olmıyan söğme ve hakaret dâvasına ait zabıtların ve buna müteallik şikâyetnamelerin aynen veya hulâsatan neşri yasaktır.

C) Münderecatı umumi âdap ve ahlâka dokunabilen adlî tıp raporlarının neşri yasaktır.

D) Yargılamanın gizli olması kararlaştırılan dâva zabıtlarının, mahkemenin müsaadesi olmaksızın neşri yasaktır.

E) Ceza tahkikatı başladıktan sonra ilk tahkikat esnasında sorgu yargıcının muvafakati ile ve hazırlık tahkikatı sırasında yalnız Cumhuriyet savcısının emriyle yapılmakta olan tahkikata ve adlî muamelelere müteallik havadislerin ve cürmü yapanlarla beyanlarla cürme kurban olanların fotoğraflarının neşri yasak edilebilir. Buna muhalefet ancak Cumhuriyet savcısının bu baptaki yazılı emrinin gazete veya mecmua idarehanesine tebliğinden itibaren suç olur.

F) Neşri caiz eski bir ilâmın kötü niyetle ve yeni bir hükmün kötü niyetle neşri sövme ve hakaret iddiasiyle kovuşturma yapılmasına ve ceza verilmesine mâni değildir.

G) Devlet emniyetiyle alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan tahkikattan ve yine Devlet emniyeti bakımından alınan tedbirlerden bahseden yazılar memnudur. Ancak bu tahkikatı yapmağa veya bu tedbirleri almağa yetkili makam tarafından bu hususta müsaade verilebilir.

H) Yargılama müzakerelerinin neşri yasaktır.

İ) Gizli bakılmıyan boşanma dâvalarında ancak iki tarafın ve şahitlerin isimleri, sıfat-

ları ve adresleri, mevzuubahis olan ve karar verilen hukuki meselelerin kısaca izahı, şahitlerin şehadetlerinin aynen olmamak şartiyle kısaca mevzuu ve hükmün fıkrası yazılabilir.

Bu hükümlere muhalif hareket edenlerden 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası alınır.

II - Bir ceza dâvasının başlamasiyle hüküm kesinleşinciye kadar yargıç ve mahkemenin kararları ve muameleleri hakkında mütalâa serdedilemiyeceği gibi böyle bir dâvanın görülmesi sırasında adlî işlemleri karıştırabilecek veya tahkikatın gidişi üzerinde tesir yapabilecek neşriyatta bulunulamaz.

Bu fıkra hükmüne muhalefet edenler bir aydan üç aya kadar hapis veya 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılırlar.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Madde 48. — Gazete veya mecmuanın mesulleri matbuanın neşriyatından tevellüt edebilecek her türlü cezai ve hukuki mesuliyetlere halel gelmemek üzere bir memurun vazifesine müteallik fiillere ait olarak gazete ve mecmualarda yapılan neşriyat hakkında bir Devlet memuru veya salâhiyetli makam tarafından gönderilen cevapları meccanen neşretmeğe mecburdur.

Cevap ve tashihlerin vusulünü mütaakıp ilk çıkacak nüshasının aynı sahifesinin aynı sütununa aynı punto harflerle hiçbir ilâve ve tayyolunmaksızın neşredilecektir.

Neşriyat Devlet memurunun şahsına da taallûk ettiği takdirde bu memur ayrıca cevap vermek hakkına maliktir.

Bir gazete veya mecmuanın neşriyatında zikir ve telmih edilen hakikî veya hükmî şahısların o neşriyata cevap vermeğe hakları vardır. Cevap, gönderenin imzasını havi olmak ve taallûk eylediği yazının iki mislini geçmemek lâzımdır.

Cevap gazete veya mecmua hakkında hakareti mutazammın sözleri ve suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi olursa veya neşrinden üç ay geçmişse dercinden imtina edilebilir. Cevap ve tashihin dercinden imtina halinde imtinanın sebepleri derhal mahallî Cümhuriyet Savcılığına yazı ile bildirilir. Gazete için hakareti mutazammın veya suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi cevaplarda Cümhuriyet Savcılığı gazetenin talebi üzerine münasip göreceği tadilleri yapar. Bu tadillerden sonra cevabın neşrinden imtina edilemez.

Cevabın neşrinden sonra gazete veya mecmua aynı memura veya aynı şahsa ve aynı meseleye taallûk eden yeni mahiyette neşriyat yaparsa yukarıdaki şartlar dairesinde ve bu defa yazının üç mislini tecavüz etmemek üzere tekrar bir cevap neşrine mecburdur.

Resmî Meclislerin müzakereleri sırasında herhangi bir kimseye karşı vukubulan târiz veya mütecavizane sözlerin tamamen veya hulâsa olarak neşri halinde bu kimsenin verdiği karşılığın târiz ve tecavüze ait kısmına munhasır olmak üzere resmî zabıtlardaki suretinin aynen, resmî zabıt yoksa bu neşriyatın iki mislini geçmemek üzere vereceği cevabın aynı sütunda ve aynı punto harflerle neşrini isteyebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı mecburiyetin yerine getirilmemesi halinde 500 liradan 1 000 liraya kadar ve diğer fıkralardaki mecburiyetlerden imtina halinde 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Mahkeme, bu suçlardan dolayı açılacak dâvaları on gün içinde karara bağlar. Hükümde, dercinden imtina olunan cevap ve tashihlerin, bu maddenin gösterdiği şekil ve şartlar dairesinde dercine de karar verilir ve kararın bu kısmı derhal infaz olunur. Mahkemenin bu kararını yerine getirmiyen gazete veya mecmuanın mesulleri, yukarıda yazılı cazalara çarptırılır.

ADALET K. SÖZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Efendim, 22 nci sayfadaki «Resmî meclislerin müzakereleri» fıkrasında 5 nci satırda bir kelime yanlış okunmuştlr. Tashihini rica ederim.

«Karşılığın târiz veya tecavüze ait» olması lâzımken (târiz ve tecavüze ait) şeklinde okunmuştur buradaki «ve» nin «veya» olarak tashihini rica edeceğim.

BAŞKAN — Tashihli kısmı bir daha okutacağım:

Resmî meclislerin müzakereleri sırasında herhangi bir kimseye karşı vukubulan târiz veya mütecavizane sözlerin tamamen veya hulâsa olarak neşri halinde bu kimsenin verdiği karşılığın târiz veya tecavüze ait kısmına munhasır olmak üzere...

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 55. — Türk Ceza Kanununun 426, 427, 480 ve 482 nci maddeleriyle bu kanunun 18 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları ve 8, 19, 20, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 44, 47, 48 nci maddeleri şümulüne giren suçlardan dolayı hazırlık tahkikatı yapılmaz.

Bu kanunda yazılı olan veya matbuat vasıtasiyle işlenen suçlara ait dâvaların duruşması ve temyiz incelenmesi tatilde görülen müstacel işlerden sayılır.

BAŞKAN — 55 nci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Matbuat Kanununda yazılı (umumi neşriyat müdürü) veya (umumi neşriyatı idare eden) tâbirleri, (yazı işlerini fiilen idare eden kimse) şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN — İkinci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Üçüncü maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Dördüncü maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü hakkında söz istiyen yoktur. Tasarının tümünü oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Tasarı kanun halinde kabul edilmiştir.

2. — Türk Ceza Kanununun 140 ve 159 ncu maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/13) [1]

BAŞKAN — İkinci görüşmesine başlıyoruz.

[1] *Birinci görüşmesi 17 nci Birleşim tutanağındadır.*

Türk Ceza Kanununun 140, 159 ve 160 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 140, 159 ve 160 ncı maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Madde 140. — Devletin hariçteki itibar veya nüfuzunu kıracak şekilde Devletin dâhili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalağalı veya maksadı mahsusa müstenit havadis veya haberler neşreden veya millî menfaatlara zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunan vatandaş beş seneden aşağı almamak üzere ağır hapse konulur.

BAŞKAN — Bir değiştirge vardır, okunacak :

Yüksek Başkanlığa

Türk Ceza Kanununun 140 ncı maddesinin aşağıda yazılı şekilde kabulünün oya konmasını dilerim:

Madde 140. — Devletin hariçteki itibar veya nüfuzunu kıracak şekilde Devletin dâhili ve harici vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalâğalı veya maksadı mahsusa müstenit havadis veya haberler yayan veya millî menfaatlere zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunan vatandaş beş seneden aşağı olmmak üzere ağır hapse konulur.

Manisa Milletvekili
Kâmil Çoşkunoğlu

KÂMİL ÇOŞKUNOĞLU (Manisa) — Sayın arkadaşlar; Türk Ceza Kanununun 140 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkındaki Hükümet teklifi üç noktayı ihtiva ediyor.

Bunlardan biricisi bu maddede yazılı suçun hariçte bulunan bir şahıs tarafından işlenmesi halinde cezalandırılması mümkün olduğu halde memleket dâhilinde işlenmesi halinde cezalandırılmasının mümkün olmaması hasebiyle bir değişiklik yapılması.

İkincisi; maddede bulunmıyan ve haricin müdahalesini istemeye mâtuf olan fiil ve hareketlerin de cezalandırılması;

Üçüncüsü; maddenin bugün yürürlükte bulunan şekilde aşikâr bir tefrik vardır. Devletin dâhilî vaziyetinde, maddede yazılı suç işlenirse ceza var, fakat Devletin haricî vaziyeti hakkında işlenirse bu madde bu gibi şahıslara ceza tâyin etmiyor. Bu vaziyete göre bazı hâ-

diseler vardır ki, Devletin dâhilî vaziyetine mi taallûk ediyor, yoksa Devletin haricî vaziyetine mi taallûk ediyor, bunun tefrikına imkân olmadığı gibi zaten maddenin hükmü Devletin arsılulusal şahsiyetine karşı işlenen suçlar hakkındadır. Binaenaleyh, burada esas itibariyle Devletin haricî vaziyeti hakkında işlenen suçların bu maddeye dâhil olması icabediyor. Yani «Devletin dâhilî veya haricî» ibaresinin birlikte konmasını bendeniz teklif ediyorum. Dahilî vaziyet hakkında bir şahsın maddede yazılı suçu işlediği halde cezalandırılması mümkün iken haricî vaziyeti hakkında bu fiil suç teşkil etmemektedir. Şu halde dahilî veya haricî denmek suretiyle bu tefrikin ortadan kaldırılmasını aynı zamanda maddede «neşredenler» kaydı vardır. Halbuki eski şekilde ve Hükümetin teklifinde «neşredenler» tâbiri yerine «yayanlar» tâbiri kullanılıyor. Bu kelime esas itibariyle kanunlarımıza girmiş, Türkçe ve daha şümullüdür. Binaenaleyh bunun da bu şekilde maddede yer almasını rica ediyorum.

İstirhamım bu iki noktaya mâtuftur. Zannederim Adalet Komisyonu sözcüsü arkadaşımız da buna muvafakat ederler. Esas itibariyle başka diyeceğim yoktur.

ADALET Ko. SÖZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Efendim; arkadaşımız 140 ncı maddeye iki değişiklik teklif etmektedir.

Bunlardan birincisi; «Devletin dahilî vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalâğalı veya maksadı mahsusa müstenit havadis....» Bu fıkraya bir de «Haricî» kelimesinin ilâvesini teklif ediyorlar.

Arkadaşlar; bu madde Ceza Kanununda istisnai bir maddedir. Yani hariçte işlenmiş bir suçu ceza müeyyidesine tâbi tutmaktadır, esas hedefi de, Devletin dahilî vaziyeti hakkında verilecek haberlerin, Devletin itibarını veya nüfuzunu kıracak şekilde olmasını önlemektir. Haricî vaziyetin başka bir noktadan mütalâa edilmesi icabeder. Çünkü her Devletin bir takım Devletlerle münasebetleri dostane veya gayri dostanedir. Binaenaleyh o zaviyeden mutlak bir hükmün konması zararlı olur. Kaldı ki, haricî vaziyet hakkında yapılan neşriyat millî menfaatlere aykırı ise o zaman yine bu madde hükmüne girmektedir. Çünkü son fıkrada «veya millî menfaatlara zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunanlar» denmiştir. Binaenaleyh haricî vaziyet hakkında yapılacak neşriyat ancak millî menfaatlere uymadığı takdirde, millî menfaatlere mugayeret halinde, ceza müeyyidesi altına alınmıştır böylece kalmasını komisyon zaruri görür.

Diğer bir tadil de; «yayanlar», «neşrin» bir türkçesidir dediler. Fakat şimdi kabul buyurduğunuz Matbuat Kanununda « neşir » kelimesi bir ibare olarak kullanılmıştır. Binaenaleyh, bir kanunda « neşir », bir kanunda « yaymak » gibi kelimeler kullanılması tedvin tekniğine uymaz. Bu itibarla « neşir » kelimesinin kalması zaruridir.

Komisyon metninin aynen kabulünü rica ederim.

KÂMİL COŞKUNOĞLU (Manisa) — Arkadaşımızın bilhassa birinci noktaya muhalif noktai nazar serdedeceğini tahmin etmiyordum. Yoksa kendilerinin ileri sürecekleri tezi daha evvel tahmin ederek bu mevzu üzerinde de konuşacaktım. Fakat işi uzatmak istememiştim.

Kendileri buyurdular ki, Devletin harici vaziyeti ayrı bir iştir. Devlet şu veya bu Devletle münasebette ve hasmane vaziyette bulunabilir. Halbuki arzettiğim gibi maddenin bulunduğu fasıl, « Devletin arsılulusal şahsiyetine karşı işlenen suçlar » hakkındadır. Zaten takibata mezuniyet verecek olan Hükümettir. Bir mahzur görürse müsaade etmez.

İkinci olarak, dediler ki, fıkranın ikinci kısmında bu gibi hallerde ceza vermek mümkündür. Şu halde bu iki tez ve iddia arasında bendeniz bir tenakuz görüyorum.

Yani maddeye göre bir cezalandırma mümkündür veya mümkün değildir. Cezalandırmak mümkünse birinci noktai nazar vârit olmaz. Yani « Haricî vaziyet hakkında » tâbirini koymağa lüzum yoktur denilebilir. Fakat maddede (Haricî vaziyet hakkında) tâbirini koymağa lüzum yoksa « Dahilî vaziyet hakkında » tâbirine de lüzum yoktur. Çünkü ikinci fıkra ne diyor (veya millî menfaatlere zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunan şahıs) hakkında ceza tâyininden bahsediyor.

Eğer millî menfaatlere zarar verecek fiili işleyen şahıslar hakkında tâyin edilen ceza Devletin haricî vaziyeti hakkında suç işleyenlere şâmil ise umumi ibarenin Devletin dahilî vaziyeti hakkında suç işliyenlere de şâmil olması, bu itibarla birinci fıkranın hikmeti vücudunun bulunmaması icabeder. Halbuki böyle bir iddia

yoktur ve olamaz. Bendeniz uzun uzadıya tetkik ettim. Faslın diğer maddelerini de inceledim. Teklif ettiğim tadilin kabulü zaruridir.

Yayanlar, neşredenler tâbirine gelince; filhakika şimdi kabul ettiğimiz kanunda böyledir. Fakat Basın ve Yayın Kanununda, yayanlar tâbiri vardır. Bu maddenin eski şeklinde de yayanlar tâbiri vardır. Bunlar müteradif kelimelerdir. Bunun üzerinde israr etmiyorum, Heyeti aliyeniz bilir. Yalnız haricî vaziyet hakkındaki kelimenin konması hakkında israr ediyorum. Eğer bu konmıyacaksa (Dahilî vaziyet hakkındaki tâbiri de koymıyalım. Ne haricî tâbirini, ne de, dahilî tâbirini koyalım. Mâruzatım bundan ibarettir.

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Efendim, ikinci fıkra ile birinci fıkra arasında arkadaşımızın izahlarına göre, tezat vardır. Fakat İkinci fıkra ile birinci fıkra arasında, izahlarma nazaran dahi hiçbir tezat yoktur. Çünkü, birinci fıkradaki unsurlar başkadır, ikinci fıkradaki unsurlar başkadır. Bu en basit bir ceza maddesinin mütalâasından anlaşılır.

İkinci fıkrada sadece millî menfaatlere zarar verecek herhangi bir faaliyet mevzuubahistir. Halbuki ikinci fıkra, millî menfaatler vesaireye, demek suretiyle başka neviden faaliyetleri ele almaktadır. Bu da, (Devletin hariçteki itibar veya nüfuzunu kıracak şekilde Devletin dahilî vaziyeti hakkında yabancı bir memlektte asılsız, mübalağalı veya maksadı mahsusa müstenit havadis veya haberler neşreden veya millî menfaatlere zarar verecek herhangi bir faaliyette bulunan...) şeklinde ifade edilmiştir. Hükümet metninden bahis buyurdular. Hükümet bu hususta Komisyonumuzla tam mutabakat halindedir. Zaten tekemmül etmiştir. Binaenaleyh komisyon teklifinin aynen kabulünü rica ediyorum.

KÂMİL COŞKUNOĞLU (Manisa) — Efendim; zannederim verilen cevap bendenizin izahatına karşı kâfi değildir. Hükümetin teklifinde öyledir dediler: Hükümetin teklifi öyle değildir. Dahilî ve haricî tefrikı yoktur. Yani dahilî ve haricî ibaresi yoktur. Böyle olduğuna göre madde dahilî veya haricî her hususa tatbik edilecek demektir. Halbuki Komisyon dahilî vaziyet hakkında demek suretiyle bir istisna yapmıştır. Tezadı da arzettim. Bunu tekrar etmeğe lüzum görmüyorum. Kendileri onu ileri sürdüler ve bendeniz de ona göre ifade ettim. Millî menfaatler haricî vaziyet hakkında olamaz mı? Yalnız dahilî vaziyetler hakkında mı olur?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ŞİNASİ DEVRİN (Zonguldak) — Efendim, Hükümetin teklifinde o yoldadır demedim, yanlış anlamışlar. Hükümet Adalet Komisyonunun teklifine iştirak etmiştir. Yani Adalet Komisyonunun teklifinde Hükümetle mutabakat vardır. Bunu arzettim.

BAŞKAN — Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir

140 ncı maddeyi aynen oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 159. — Türklüğü, Cumhuriyeti, Büyük Millet Meclisini, Hükümetin mânevi şahsiyetini, Bakanlıkları, Devletin askerî veya emniyet veya muhafaza kuvvetlerini veya adliyenin mânevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif edenler veya Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti hakkında suizannı dâvet edecek şekilde alenen mütecavizane fiil ve hareketlerde bulunanlar bir seneden altı seneye kadar ağır hapis cezasiyle cezalandırılır.

Birinci fıkrada beyan olunan cürümlerin irtikâbında hakaret veya tecavüze uğrayanın adı sarahaten zikredilmemiş veya hakaret veya tecavüz üstükapalı geçiştirilmiş olsa bile mahiyetinde ve birinci fıkrada yazılı olanlardan birine mâtuf olduğunda tereddüt edilmiyecek derecede karineler varsa hem tecavüze uğrayanın adı zikredilmiş hem de tahkir, tezyif veya tecavüz tasrih kılınmış gibi muamele olunur.

Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına veya Büyük Millet Meclisi kararlarma alenen sövenler 15 günden altı aya kadar hapis ve 30 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasiyle cezalandırılır.

Türklüğü tahkir ve tezyif yabancı mamlekette bir Türk tarafından işlenirse verilecek ceza üçte birden eksik olmamak üzere artırılır.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. 159 ncu maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 160. — 157 nci maddede yazılı suçu işliyenlerle Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına ve Büyük Millet Meclisi kararlarma alenen

sövenler hakkında takibat yapmak salâhiyeti doğrudan doğruya Cumhuriyet savcılığına aittir.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Tümünü oyunuza sunuyorum: Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

2. — Devlet Bakanlığına ve Başbakan yardımcılığına Ankara Milletvekili ve Adalet Bakanı Mümtaz Ökmen, Devlet Bakanlığına Çankırı Milletvekili Mustafa Abdülhalik Renda ve Adalet Bakanlığına Zonguldak Milletvekili Şinasi Devrin'in tâyin edildiklerine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/21)

BAŞKAN — Efendim, Cumhur Başkanlığından gelen bir tezkere vardır, okunacaktır.

4 - 1115, (3/21)

Ankara, 19 . IX . 1946

B. M. M. Başkanlığına

Başbakanın teklifi veçhile Devlet Bakanlığına ve Başbakan yardımcılığına Ankara Milletvekili Mümtaz Ökmen'in, Devlet Bakanlığına Çankırı Milletvekili M. Abdülhalik Renda'nın ve Adalet Bakanlığına da Zonguldak Milletvekili Şinasi Devrin'in tâyin edildiklerini saygı ile arzederim.

Cumhurbaşkanı
İsmet İnönü

(Sürekli alkışlar).

6 — ÖNERGELER

1. — İzmir Milletvekili Şükrü Saracoğlu ve iki arkadaşının Büyük Millet Meclisi çalışmalarına 1 Kasım 1946 cuma gününe kadar ara verilmesine dair önergesi.

BAŞKAN — Bir önerge var, okunacaktır.

Yüksek Başkanlığa

Büyük Millet Meclisi gündeminde görüşülecek önemli konu kalmamıştır. Milletvekili arkadaşlarımızın seçim çevrelerinde seçmenleri ile görüşmelerine fırsat vermek üzere 1 Kasım 1946 tarihine kadar çalışmalarımıza ara verilmesinin Büyük Meclisin kararına arzedilmesini teklif ederiz.

20 . IX . 1946

İzmir Milletvekili Ş. Saracoğlu — Kırklareli Milletvekili N. Kansu

Erzincan Milletvekili S. Arıkan

BAŞKAN — Bu önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlarıma hayırlı seyahat temenni eder, Kasımın birinci cuma günü saat 15 de toplanılmak üzere Birleşime son veririm.

Kapanma saati : 11,8

Balıkesir Milletvekili Pertev Etçioğlu'nun öldüğüne dair Başbakanlık tezkeresi okundu ve rahmetlinin hâtırasmı taziz için bir dakika ayakta susuldu.

Matbuat Kanununun bazı maddeleri ile Türk Ceza Kanununun 140 ve 159 ncu maddelerinin değiştirilmesine dair olan kanunlar kabul olundu.

Devlet Bakanlığına ve Başbakan Yardımcılığına Ankara Milletvekili Mümtaz Ökmen, Devlet Bakanlığına Çankırı Milletvekili Mustafa Abdülhalik Renda ve Adalet Bakanlığına Zonguldak Milletvekili Şinasi Devrin'in tâyin edildiklerine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi okundu.

İzmir Milletvekili Şükrü Saracoğlu ve iki arkadaşının, Büyük Millet Meclisi çalışmalarına 1 Kasım 1946 Cuma gününe kadar ara verilmesine mütaallik olan önergesi kabul edildikten sonra.

1 Kasım 1946 Cuma günü saat 15 de toplanmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip	Kâtip
İstanbul	Samsun	Mardin
K. Karabekir	*N. Fırat*	*Dr. A. Uras*

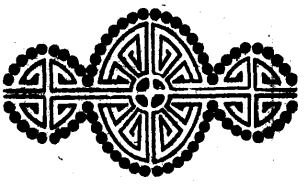

Y. B. M. M. Basımevi